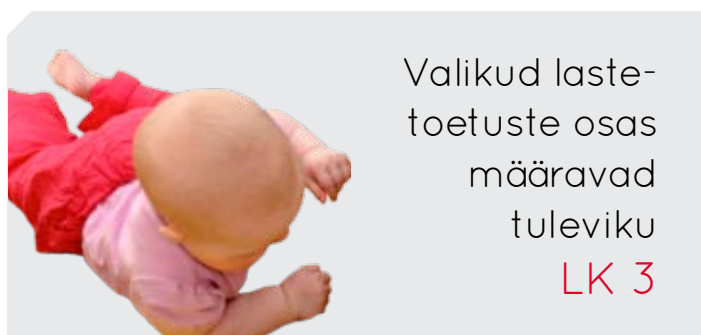

Valikud laste-
toetuste osas
määravad
tuleviku
LK 3

135 euroga
Jukust
Juhaniks
ei saa
LK 6

Ilusat õpetajate päeva!

Sotsiaaldemokraat

www.sotsdem.ee • oktoober 2012

Valimiskuludele lagi peale

Erakondade rahaasjad on viimastel kuudel olnud Eestis suurendatud tähelepanu all. Täna-seks on politsei kriminaalasjades kahtlustuse esitanud nii reformarist justiitsminister Kristen Michalile kui ka tema erakonnakaaslastele riigikogust. On viimane aeg teha rahastamist läbi-paistvamaks ning parteide kulusid piirata.

Kulud kontrolli alla

Sotsiaaldemokraadid on välja pakkunud põhi-mõttelise lahenduse. "Oma ettepanekuga taot-leme kampaaniakuludele ülempiiri seadmist 400 000 euro juures. Lisaks peab kampaania-kulutusi hindama sõltumatu audit, mis tagab te-gelike kulude vastavuse aruannetesse kirjutata-vaga," toob välja sotsist põhiseaduskomisjoni lii-ge Kajar Lember.

Kui valimiskuludel on piir ees, kaob era-kondadel ka vajadus sisutühjaks võidurel-vastumiseks valimiste eel ning kiusatus suu-rejoonelist kampaaniat iga hinnaga ra-hastada. Selline lähe-nemine muudaks vali-mised vähem plakatli-kuks ja rohkem sisuli-seks aruteluks, mis ko-haliku omavalistuse valimiste võtmes on eriti oluline.

Oravad pidurdasid

Septembri lõpus arutas riigikogu põhiseadus-komisjon ettepanekuid erakondade rahastami-se kohta. Oma nägemu-se olid tähtjaks esitanud mitmed kolmanda sektori organisat-sioonid, õiguskantsler, riigikontroll

ning kõik riigikogus esindatud erakonnad, väl-ja arvatud reformierakond. Et nende nägemus toodi veidral kombel esile alles komisjoni istun-gil, lükkus sisuline arutelu oktoobrisse.

Lember lisas: „Tundub, et reformierakond, on pärast pikka kaalumist, asunud toetama sot-siaaldemokraatide ideid valimiskampaaniate mahtude vähendamisest ja kontrolli tõhusta-misest.”

Ideid jätkub

Kokku esitati pea poolsada ettepanekut, mil-le ka SDE fraktsioon läbi on vaadanud. "Lisaks oma ettepanekutele peame vaja-likuks diskussiooni veel mitme-te heade ideede üle, nagu näi-teks õiguskantsleri ettepanek

muuta erakonda-de toetamist riigieelarvest. On oluline, et toetus oleks proportsio-naalsem ja ka valimiskünnise alla jäänud era-konnad saaksid õiglasema osa," toob Lember välja.

"Meil jääb vaid loota, et tei-sedki erakonnad suhtuvad ees-märki tõsiselt. Eesti inimesed ei ole ära teeninud, et neile erakonda-de rahastamisest rääkides ik-

ka ja jälle Potjomkini küla etendatakse," on Lember lootusrikas.

Sotsiaaldemokraat

Miks tahtsid sotsid justiits-ministrit umbusaldada?

S eptembris soovis SDE fraktsioon riigikogus justiitsministrit umbusaldada. Sotsid usuvad, et justiitsministri lõpliku süü või süütuse peab tuvastama kohus, aga demokraatlikus õigusriigis kehtib ka poliitilise vastutuse printsiip, mis mõjutab rahva üldist usaldust poliitikute ja riigi kui institutsiooni vastu. Kuna teised erakonnad umbusaldusavaldusega ei liitunud ning sotside all- kirjadest eelnõu sisseandmiseks ei piisa, jäi minister umb-usaldamata. Järgnevalt väike ülevaade umbusaldusele eelnenud sündmustest.

*** 22. mai** 2012 ajalehes Postimees tunnistas endi-ne Riigikogu liige Silver Meikar (reformierakond), et annetas toonase reformierakonna peasekretä-ri Kristen Michali juhendamisel erakonnale raha, mis talle ei kuulunud ja mille päritolu ta ei tea.

*** Samal päeval** alustas Riigiprokuratuur krimi-naalmenetlust karistusseadustiku paragrahvi 4021 tunnustel, mis näeb ette vastutuse erakonna majandustegevusele ja varale kehtestatud piiran-gute rikkumise eest.

*** 30. juulil** 2012 esitati justiits-minister Kristen Michalile Kes-k-kriminaalpolitseis kahtlustus.

*** 10. septembril** 2012 riigikogu ees kõneldes märkis Vabariigi President, et kohustust tagasi-astumiseks ministril pole. Kuid valikut tehes tuleb endale aru anda, et sellega kujundatakse Eesti poliitilist kultuuri.

Uus eelarve kannab vajaduspõhise propaganda pitserit

Valitsus tõi riigikokku riigieelarve kava, mis ei arvesta mitte ühiskonna tegelike vajadustega, vaid hoopis 2013. aastal toimuvate valimistega.

Tuleva aasta eelarve märksõnaks on vaja-duspõhisus, millele on suunatud ka koalitsioo-ni propagandatöö. Tegelikult valitsus ei taha

suuri samme astuda, aga paraku pole kuhugi kadunud vajadus populaarsust koguda.

Näiteks olgu peretoetused, mida on „vaja-duspõhiselt“ kutsutud lausa reformiks. Soov aidata nigela sissetulekuga peresid on toeta-mist väärt, aga teha seda moel, millest emad-isad teevad valesid järeldusi, on kindlasti kurjast. Seda enam, et osa punkte jõustub al-les 2015. aastal.

Kui õpetajate vajaduspõhisus on välja kuulutatud 11-protsendilise palgatõusuna, siis kelle käest peab õpetaja küsima, kui see 11 protsenti ei kajastu tema taskus.

Kas Aaviksoo käest? Või siis omavalitsus-juhi käest, kelle eelarvest kaob koolide ehituseks mõeldud toetus? Või hoopis koo-li direktori käest?

Kahjuks ei soovi valitsus taastada kultuu-ri-ja sotsiaaltöötajate ega politseinike ja päästjate palka, mida aastate eest „vajadus-põhiselt“ vähendati. Sotsiaalministrile mee-nutuseks, et Eesti on juba pikka aega Euroo-pa Liidu liige, mistõttu liigub tööjõud vabalt. Selle üheks osaks on võistlus haritud tööjõu pärast. Eesti arstid ja õed on valiku ees, kas töötada siin või mujal.

Rahul ei saa olla ka sellega, et pension tõu-seb uuel aastal viis protsenti, kuigi pensio-niindeksi järgi peaks tõus olema vähemalt 6,36 protsenti.

Eelarve ei arvesta sendigi eest elektrituru avanemisega. Asjaolu, et minister Parts on Ees-ti Energia uutest hindadest üllatunud, on tõeli-ne üllatus. Ilmselt on ka see üllatus vajaduspõ-hine ehk siis teeseldud poos. Vastasel korral oleks tegu äärmise ebakompetentsusega.

Eiki Nestor
riigikogu liige

Laste sildistamine on genotsiid Eesti vastu

Urve Palo
SDE aseesimees

Lastetoetustest rääkida on popp. Koalitsioonierakonnad praalivad üksteise võidu, kui väga nad lastest hoolivad ja kohe-kohe nende kasvamise panustama hakkavad. Lapsevanemate ootused on kõrgeks kruvitud. Paraku saab suur osa Eesti peredest järgmise aasta juulis pettumuse osaliseks, sest pangakontole laekub jätkuvalt 19,18 eurot lapse kohta.

Lubatud lasteraha tõusu ei paista kusagil ja valitsusel pole selleks plaanigi. Peaminister on aastaid nimetanud kõigile lastele võrdselt makstavat lastetoetust raha külvamiseks lennukilt. Talle sekundeerib rahandusminister, kes pole kordagi nimetanud lapsi järgmise aasta riigieelarve prioriteetideks.

Enam kui veerand miljonist lastetoetust saavast lapsest tõuseb nn universaalne toetus vaid igal viieteistkümnendal. Seda peredes, kus kasvab kolm või enam alla 19-aastast last. Valitsuse täna planeeritu on vaid kosmeetiline muutus, mis pakub piskut paljulapselistele või vaesuses elavatele peredele. Esimese või teise lapse toetuse tõusuks peab pere kõigepealt vaesuma, teeks küünik kokkuvõtte.

Kõik lapsed on võrdsed ja riigi jaoks on oluline neid ka võrdselt väärtustada. Nii on sotsiaaldemokraadid korduvalt teinud ettepaneku tõsta tänane naeruväärselt madal lastetoetus kolm korda suuremaks. Lapseraha on mõeldud igale lapsele ja ei tohi olla oma olemuselt vaesteabi ega käsitletav osana toimetulekutoetusest. Riigi kohustus on teha kõik selleks, et peredel oleks võimalus väärikalt toime tulla ja laste sünd ei tähendaks vaesuriski.

Tänase valitsuse lähenemine on väga ohtlik - piltlikult öeldes genotsiid Eesti rahva vastu. Esiteks sildistatakse nii peresid - keegi ei taha olla ära märgitud vaene ja käia piskut lapseraha lisa mitu korda aastas omavalitsusest taotlemas, nagu näeb tänaplane ette. Teiseks peab kolmanda lapse sünniks peres juba olema esimene ja teine.

Tänases Eestis tähendab perede ebakindlus tuleviku ees aga seda, et esimesi lapsi sünnib vähem, kui teisi ja kolmandaid. Ja seda vaatamata sellele, et fertiilses eas naiste arv on tipus.

Meie valitsus püüab loodusseadusi trotsida ja kolmanda lapse toetuse tõstmisega motiveerida peresid kohe kolmandaid lapsi sünnitama. Järeלטulijate tulevikust hooliv vanem tahab aga kindlustunnet, et suudab kõigepealt esimesele ja siis teisele lapsele vääriilist elukeskkonda pakkuda.

Riik peab kandma sõnumit, et kõik lapsed on samaväärsed, sest võrdselt kõigist lastest sõltub meie tulevik.

Sotsiaaldemokraadid on veendunud, et sarnaselt kaitsekulutustega tuleb perede toetamisele suunata iga aasta kindel protsent meie rahvuslikust rikkusest. Peretoetustesse peab panustama analoogselt Põhjamaadega vähemalt 3% SKT-st, mis tähendab võrreldes tänasega ligi kahekordset tõusu. Meie inimvara on riigi jaoks kõige kõrgem tähtsam. Ilma järeikasvuta ei kesta riik, keel ega ka meel.

Sotsiaaldemokraat: Tiraaž: 7000 / Peatoimetaja: Triin Toome
Väljaandja: Sotsiaaldemokraatlik Erakond / Aadress: Ahtri 10A, Tallinn 10151
Telefon: 611 6040 / Tellimine, kaastööd ja lisainfo: ajaleht@sotsdem.ee

Märgilise tähtsusega asjad

Toomas Jürgein
Hugo Treffneri Gümnaasiumi religiooniõpetaja

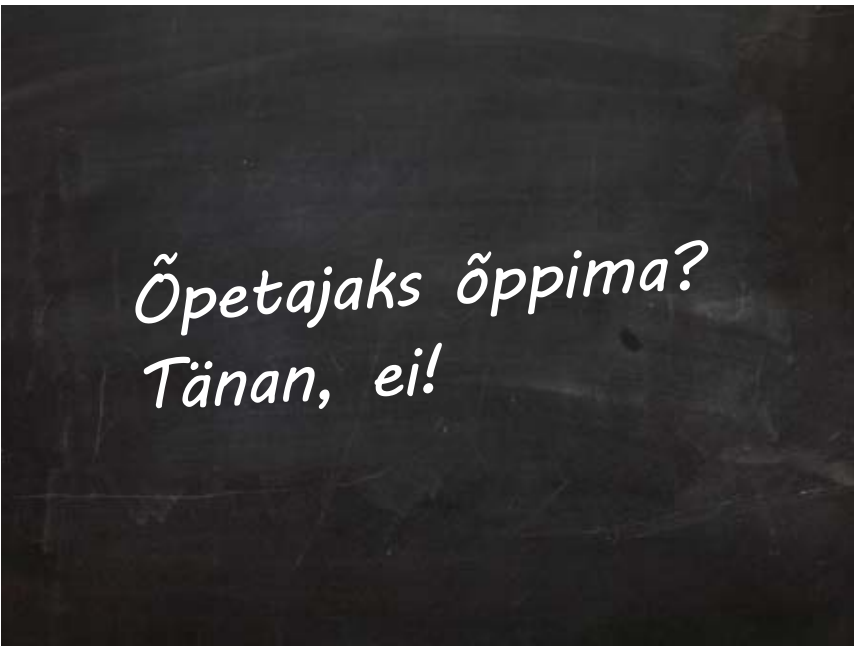
Tunnistan, et oma elukset armastaval ja õpilastest lugupidaval õpetajal ei ole tänasel päeval haridusdiskussioonides kerge.

Ühtpidi tahaks vältida olukorda, et arutlused haridustemadel ei muutuks liiga palgakeskseks ning ei varjutaks hariduse sisulisi probleeme. Teisalt näib mulle, et praeguses olukorras tuleks õpetajatel anda õpilastele eeskuj, kuidas oma ameti väärikuse, palga ja töötingimuste eest seista. Minu jaoks on siin eelkõige olulised kolm märgilist tähendusega teemat.

Väärrikas amet

Kõige olulisem on kindlasti õpetaja ameti väärikus ja jätkusuutlikkus. Arvan, et olen õpetanud kokku umbes 2500 õpilast. Olen kirjutanud, et vahel tunnen end Tartus Raekoja platsil terivitusi ja lehvitusi vastu võttes superstaarina. Aga olen ka murelikult maininud tösiaga, et villistastega vesteldes olen kuulnud, kuidas läheb algajal juristiil, noorel loodusteadlasel, esimesi samme tegeval rahanduspetsialistil, juba tegijal IT-mehel, kuid väga harva olen saanud vahetada mõtteid õpetajaks õppimisest või kolleegi esimestest sammudest pedagoogilisel tööl.

Esimeseks märgilise tähendusega sammuks oleks õpetaja ameti prestiiži tõstmine ning sellega kaasnev populaarsuse kasv noorte hulgas. Hetkel on

mul tõsine hirm, kes hakkavad meie lapsi kümne-kahekümne aasta pärast õpetama.

Õiglane palk

Teiseks märgiliseks sammuks oleks, et õpetajate keskmine palk tõuseks kiiresti vähemalt Eesti keskmiseni. Minu jaoks on see paljuski küsimus õiglusest. Mul on tutvusringkonnas paljude ametite esindajaid, nad ei tee minust rohkem tööd, ka ei oska ma nende tööd enda omast tähtsamaks pidada. Ometi teenivad nad õpetajaristiil, noorel loodusteadlasel, esimesi samme tegeval rahanduspetsialistil, juba tegijal IT-mehel, kuid väga harva olen saanud vahetada mõtteid õpetajaks õppimisest või kolleegi esimestest sammudest pedagoogilisel tööl.

Kui riik tahab näidata, et ta õpetaja ametit väärtustab, tuleks see samm juba järgmisel aastal astuda. Muidu on väga raske uskuda Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) eesmärki, et täiskõormusega õpetajate palkade keskmine peab aastaks 2015 olema 20% kõrgem riigi keskmisest palgatasemest.

Mõistlik koormus

Kolmandaks teemaks oleks õpetaja mõistlik koormus. Siin teeb heameelt, et HTM on seda probleemi märganud, kuid pakutud lahendus on esialgu pisut naiivne. Ühelt poolt on HTM välja öelnud, et õpetaja nädalakoormus peab mahtuma 35 tunni sisse. See aga tekitab õpetajates põhjendatud kahtluse HTMi kursisoleku kohta reaalse koolieluga. Oleme teinud kolleegidega kiireid rehkendusi ning leidnud, et igapäevased ainetunnid ning nende ettevalmistamine, kujundava hindamise rakendamine, õpilaste tööde parandamine, uurimistööde juhendamine, klassijuhatamine jne võtavad vähemalt veerandi võrra enam aega, kui HTM-is on ette kujutatud.

Märgilise tähtsusega asjade lahendamine annab õpetajatele signaali, et neid on märgatud ja väärtustatud. Täitmata lubadusi on õpetajad vist juba liiga palju kuulnud.

kohal oleva organiseeritud kuritegevuse valdkonnaga. Eestis on veel väga palju ära teha teavitamiseks inimesi nendest ohtudest, mis neid uute väljakutsete otsimisel ees võivad oodata. Inimesi tuleb julgustada oma muirest ja juhtumistest rääkima, pöörduma nii kodanikuühenduste kui ka riiklike institutsioonide poole, kes inimkaubanduse vastase võitlusega tegelevad.

Kui kodanikuühendused nagu MTÜ Eluliin, Naiste Ümarlaud ja paljud teised võtavad oma rolli tõsiselt, siis riigil on veel palju ära teha.

Oleme siseministrilt juba mitu korda küsinud, millal muutub olukord, kus inimkaubandusele seisab spetsialiseeritud vastu ainult kolm politseiniku.

Inimkaubandus on just selline kuriteoliik, et kui riik sellega ei tegele, siis statistika seda ka ei kajasta.

Alguis on igal juhul tehtud ja üks meie programmistest eesmärkidest täidetud – inimkaubanduse vastased esimesed sätet vastu võetud.

Võitluse algus

See kõik on aga alles algus võitluses maailmas kasumlikkusest kolmandal

Valikud lastetoetuste osas määravad tuleviku

Foto: Triin Toome

Lastetoetuse süsteem toimib Euroopa otstes erinevalt. Kui põhjamaistes heaoluühikondades toetatakse kõiki lapsi võrdselt, siis Lõuna-Euroopas tehakse seda vajaduspõhiselt. Millise tee peaks valima Eesti?

See küsimus on seda olulisem, et sisuliselt annab riik peredele ja lapsevanematele märku, kuidas lapsi väärtustatakse. Kas kõik lapsed on võrdsed, samaväärsed ja Eesti tuleviku jaoks olulised või on riigi asi ainult sügavas vaesuses kasvavaid poisse ja tüdrukuid toetada? Ehk siis – kas lastetoetus on olemuselt riigi panus iga lapse kasvamise või vaesteabi?

Nende küsimuste kaalumiseks kogunesid sotsiaaldemokraadist riigikogu liikme Heljo Pikhofi eestvedamisel septembri lõpul Toomepeal ümarlauale poliitikud, teadlased ja kolmanda sektori esindajad. Üheskoos kaaluti erinevaid võimalusi laste toetamiseks ning üritati leida parim lahendus lastetoetuse õiglaseks jaotamiseks.

"Lastetoetused ei saa olla süsteem, mis on suunatud puudust kannatavatele peredele. See on suunatud lapsele, igale lapsele. Selle idee on just iga lapse väärtustamine. See tähendab riigi ees võrdselt kohtlemist ja tunnustamist," rõhutas oma sõnavõttus Tartu Ülikooli professor Marju Lauristin.

Lauristin tõi välja, et vajaduspõhised toetused viivad ka psühholoogilisse nõiaringsi. Kui laps on kujunemiseas sildistatud teistest kehvamaks, halvemini hakkama saavaks või lausa vaeseks, on kahjustatud tema enesehinnang. See omakorda tähendab madalamat enesehinnangut täiskasvanuna enda sihtide seadmisel ja kasvõi tööle kandideerimisel.

Ka Tartu Ülikooli sotsiaalpoliitika teadur Mare Ainsaar leidis, et vaesusega tuleb võidelda õige nime all. "Vaesuses elavate lastega peredega tuleks tegele-

da sotsiaaltoetuste nime all olemasoleva süsteemi raames," leidis Ainsaar. Ta lisas, et universaalsed lastetoetused peavad kindlasti alles jääma.

Talle sekundeeris õiguskantsleri kantselei laste õiguste osakonna nõunik Andra Reinomägi, kes rõhutas, et lapsi ja peresid toetavat süsteemi tuleb vaadata tervikuna. "See aitaks mõista seda, millised on vajadused ja kus on kitsaskohad," täpsustas ta.

Valitsuse hiljutise otsuse järgi ei tõusnud tegelikult lastetoetused, vaid vajaduspõhised lastetoetused. "Tegemist on kahe erineva toetusega, mis tuleks eraldi hoida," kinnitas ka Lastekaitse Liidu juht Alar Tamm ümarlaual, peegeldades teistegi ekspertide seisukohta.

Mõte laste- ja toimetulekutoetuse lahkumise Heljo Pikhofi eestvedamisel sõnavõttudest. Küsimuse all oli ka kogu lastetoetussüsteemi õiglus, arvestades, et praeguse süsteemi järgi väärrib esimene laps justkui vähem toetust kui kolmas või neljas.

Ainsaare sõnul toetab valitsuse praegune plaan küll suuri peresid, aga demograafilisi andmeid vaadates on suurimaks probleemiks see, et ei sünni esimesi lapsi.

"Eestis ja ka Euroopas käis ringi müüt, et esimesed lapsed sünnivad niikuinii, toetusega või toetuseta. Aastast 2008 on aga selge langus esimeste laste sündides, mis on väga halb. Kui ei sünni esimesi lapsi, ei sünni ka teisi, kolmandaid ja nii edasi," tõi Ainsaar välja.

Mitimest sõnavõttust jäi kõlama mõte, et sarnaselt kaitsekulutustega tuleb ka perepoliitikas jõuda parteideülese kokkuleppeni. "Sotsiaaldemokraadid on veendunud, et kolm protsenti meie rahvuslikust rikkusest on vaja anda laste kasvamise ja perede parema toimetuleku toetamiseks," ütles riigikogu liige Heljo Pikhof.

Sotsiaaldemokraat

Peretoetused peavad tõusma kolme protsendini SKT-st

Sotsid tahavad, et pere-toetused lähiaastatel sisemajanduse kogutoodangust vähemalt kolme protsendini tõuseks.

Tänavu on Eestis pere-toetuste osakaal 0,6% SKT-st, millele lisandub vanemahüvitisele eelarvest kuluv 1% SKT-st. Ka on peretoetuste osakaal SKT-st viimasel tosinal aastal kaks korda vähenenud.

Peame liikuma Põhja-maade suunas, kus on universaalsed lapsetoetused, Euroopa keskmisest kõrgem sündivus ja heal järjel majandus. Soomes ja Rootsis moodustavad peretoetused 3% ja Taanis koguni 3,8% riigi SKT-st.

Eestis on suudetud kogu riigile olulistes teemades parteide üleselt kokku leppida. Heaks näiteks on kaitsekulutuste tase 2% SKT-st, millega oleme Euroopa esiviisikus.

Sarnast rahvuslikku kokkulepet vajavad peretoetused, mis on Euroopa madalaimate seas. See on riigi prioriteetide küsimus. Eesti valitsus ei ole suutnud piisavalt lapsi väärtustada.

SDE volikogu avaldus

Lõimumispoliitika vajab uut lähenemist

Jevgeni Ossinowski
riigikogu liige

Ühiskondliku sallivuse ja erinevate rahvusgruppide lõimumise edendamine on ülemaailmselt sotsiaaldemokraatliku ideoloogia üks keskmeid. Seda põhimõtet järgides on sotsiaaldemokraatide fraktsioon hoidnud Riigikogu saalis lõimumispoliitika valdkonna juhtohjasi kindlalt enda käes.

Valitsuse integratsioonipoliitika võrdsustab sisuliselt lõimumise keeleoskusega. Loomulikult, eesti keelt tuleb osata ning ma ei tea ühtegi inimest Eestis, kes sellega ei nõustuks. Ent on naiivne arvata, et parem keeleoskus tagab automaatselt rahvastevahelised kontaktid, võrdsuse tööturul ja positiivsete hoiakud Eesti riigi suhtes. Näiteks, ligi viiendik 15-29

aastastest teistest rahvusest noortest on küll hea keeleoskusega, ent suhtuvad kriitiliselt meie riiki. Samas, venekeelsed elanikud saavad tööturul tunduvalt vähem palka, isegi kui kõik taustatingimused (haridus, keeleoskus, kogemus) on eestlastega võrdsed. Seepärast vajame kvalitatiivselt uut lähenemist.

Ei tasu imestada, et Eestis kasvab Venemaa kodanike arv kiiremini kui Eesti kodanike arv

Näiteks, keele õppimist võib motiveerida, pakudes euroopaliku tava kohaselt kõigile soovijaile tasuta kursuseid, või suundida peale, saates keeleinspektori trahve tegema. Valitsus eelistab selgelt viimast meetodit. Sel juhul ei tasu imestada, et Eestis kasvab Venemaa kodanike arv kiiremini kui Eesti kodanike arv.

Aasta tagasi kaitsesin ma kodakondsuse seaduse muudatust, mille alusel kahe Eestis pikaajaliselt elava kodakondsuseta vanema laps saaks automaatselt Eesti kodanikuks. Seda seadust on meile tungivalt soovitanud nii mitmed rahvusvahelised organi-

satsioonid kui ka õiguskantsler.

Paraku, Riigikogu kõige eba-populaarsema erakonna surveel hääletati see eelnõu koalitsiooni poolt maha ning jääb paremat valitsust ootama.

Kodakondsuse seadust me aga sellega rahule ei jätanud ning töötasime välja lahenduse absurdsel olukorrale, kus 15 aastat end kodanikuks pidanud inimesed ühel ilusal päeval passidest ilma jäeti ja illegaalideks tunnistati, kuna neile oli kunagi kodakondsus ametniku vea tõttu antud.

Kuna õiguskantsler oli selles punktis kodakondsuse seaduse ja valitsuse seisukoha põhiseadusevastaseks kuulutanud, pidi koalitsioon soostuma meie eelnõuga ning see võeti seaduseks.

Lõimumine eeldab lugupidamist

Oktoobris tuleb arutlusele meie ravimiseaduse muutmise

ettepanek, mille eesmärgiks on ravimite varustamine vene- ja ingliskeelsete infolehtedega. Lisaks sellele on töös mitmeid ettepanekuid venekeelse hariduse mõistlikuks reformimiseks, kus lisaks keeleoskuse parandamisele arvestatakse ka aineteadmiste omandamist ja väärtushinnangute kujunemist süsteemis, kus lapsi sunnitakse õppima keeles, mida nad piisavalt määral ei valda.

Septembri keskel esitas SDE oma ettepanekud järgmise arengukava Lõimuv Eesti 2020 taustadokumendile. Me ei saa nõustuda, et selles nimetatakse kõiki venekeelseid Eestituaalasi immigrandideks, sest kõige tähtsam lõimumise edukuse eeldus on vastastikune lugupidamine.

mine. Tundub, et selgelt valitsuselt on seda liiga palju oodata.

Kibuvitsast kadrideni

Sotsiaaldemokraatlike naiste organisatsiooni asutamine ja tegevus 1992-1993 aastail

Eesti sotsiaaldemokraatlike naiste esimese organisatsiooni loomine sai alguse 1992. aastal ühisest tööst. Eesti Migratsiooniamet tõi sõdivast Abhaasiast Eestisse kolm lennukitait seal-seid eestlasi, põhiliselt naisi ja lapsi. Mehed tulid Eestisse nii lennukitega kui ka iseseisvalt. Aeg oli sügis-talvine ja lõunamaalt tulnud inimestel ei olnud meie kliimas elamiseks sobivaid riideid. Ning ega lennukisse eriti palju peale hädavajaliku kaasa võtta ei saanud.

Appi tulid Soome sotsiaaldemokraadid, kes korjasid kokku riideid, jalanõusid, mänguasju, spordivahendeid jm. Kaks veokitait kaste ja suuri kotte tuli lahti teha, sorteerida ja jagada pakkidesse lastele, naistele ja meestele nende mõõdute järgi.

SDE asutajaliige Marju Toom töötas Migratsiooniametis ja kutsus appi sotsiaaldemokraatlikud naised.

Töö oli raske, 10 kuni 15 naist töötas öhtuti ja nädalavahetustel mitu kuud. Kaasatud olid ka pereliikmed – pojad tulid appi kaste tõstma ja muid raskemaid töid tegema. Ühine töö liidab ja loomulikult meie, poliitikast huvitatud naised, arutasime omavahel

Töö oli raske, 10 kuni 15 naist töötas öhtuti ja nädalavahetustel mitu kuud.

kõikvõimalikke poliitilisi ja mittepoliitilisi probleeme Eestis.

1992. aasta detsembri esimesel nädalal nimetasime esimest korda oma poliitika arutelu sotsiaaldemokraatlike naiste klubiks. Loodi algatusgrupp, kes valmistas ette klubi põhikirja projekti.

Esimene protokollitud, asutamiskoosolekuks nimetatud koosolek toimus 27. jaanuaril 1993. aastal. Koos oli 11 naist, kellest 10 otsustasid moodustada Tallinna sotsiaaldemokraatlike naiste organisatsiooni.

Järgmisel koosolekul toimus põhikirja arutelu ja juhatuse valimine. Viie-liikmelisse juhatusse valiti: esinaine Marju Toom, aseesinaine Maie Lind, sekretär-laekur Ene Kangro, juhatuse liikmed Lembi Tigane ja Elle Topaasia. Revidendiks valiti Mare Linntamm.

Liikmeid oli 27, sellest asutajaliikmeid 14. 1993. aasta 3. novembril koosolekul sai klubi nimeks „Kibuvits“.

Maie Lind
naiskogu asutajaliige

Pärnumaa

Sotsiaaldemokraat tutvustab igas lehes ühte SDE piirkonda. Tähestikust lähtudes toob seekordne number lugejateni **Pärnumaa** piirkonna tegemised ja plaanid. Järgmisel leheküljel olev intervjuu tutvustab ühte asjalikku majandusinimest.

Marianne Mikko: üheskoos oleme tugevad!

SDE Pärnumaa piirkonda on juba üle kuue aasta juhtinud Marianne Mikko. Sotsiaaldemokraat uuris, kuidas piirkond kohalikele valimistele vastu läheb.

Kui kaua sa oled Pärnumaa piirkonda juhtinud?

Astusin erakonda 2002 detsembris. See juhtus vahetult pärast seda, kui meie partei oli erakordselt häleda tulemuse teinud kohalikel valimistel. 2003. aasta Riigikogu valimistel töime Pärnu piirkonna meeskonnaga erakonnale 2500 häält, mis oli Pärnu piirkonnas jaoks väga hea tulemus, kuid saadikuhaks sellest ei piisanud. Küll aga valisid Pärnumaa piirkonna liikmed mind piirkonda juhtima ja nüüdseks olen seda ühtekokku teinud kuus ja pool aastat.

Mis on selle aja jooksul muutunud?

Juurde on tulnud osakondi. Kui alustasin, siis need puudusid. 2003. aastal peaaegu et puudusid Pärnus inimesed, kes oleksid valmis olnud mõõdukateni kandideerima ja poliitikas osalema.

Alates 2005. aasta kohalikest valimistest on meie inimesed sotsiaaldemokraatidena kindlalt Pärnu volikogus. Pärnumaa sotsid on esindatud alates 2007. aasta üldvalimistest Riigikogus oma saadikuga.

Piirkonnaelu on praegu toimekas, juhatus aktiivne. Meie koosolekud pole monoloogid ega tuimad formaalsed kooskäimised, vaid pigem ideerikkad mõttekojad. Olen mind ümbritsevatele pärnakatele väga tänulik selle eest. Üks ei tee suurt midagi, üheskoos oleme tugevad.

Millised on sinu eesmärgid piirkonna esimehena?

Mõistagi ellu viia sotsiaaldemokraatlikku ideoloogiat vastavalt meie erakonna valimisprogrammile. Nagu kõikjal, on meie liitlased avaliku sektori töötajad. Nende inimestega nagu kooli- ja lasteaiaõpetajate, meditsiinitöötajate, päästjate, raamatukogu- ja kultuuri töötajate, nais- ja noorsoo-organisatsioonide liikmetega toimuvad alataasa kohtumised. Minu eesmärk on leida tee ettevõtjate juurde. Sestap tervitan SDE volikogu majandustoimkonnas algatust korraldada sel sügisel maakonnades majandusümarlaid. Meie juures leiab see aset 12. oktoobril.

Kuidas toimub SDE Pärnumaa piirkonna töö?

Ennekõike tehakse tööd osakondades. Ent on ka suuremaid ettevõtmisi. Eelmisel aastal käisime soomatkal, tegime veejagamise-aktsiooni rannas, tore ja rohke osavõttuga oli jõulupidu. Pooleteise aasta vältel oleme mitmel korral SDE telgiga väljas olnud, viimati Mihkli laadal koos meie piirkonna noorsotsidega.

Meie, pärnakad, oleme väga rõõmsad ja tervitame igati üleerakonnalisi ettevõtmisi, mis toimuvad meie kaunis kuurortlinnas. Olgu selleks mõni suurem seminar/konverents või siis selline tähtsüritus nagu Riigikogu SDE fraktsiooni väljasõit.

Seda kevadist suurejoonelist sotsiaaldemokraatide visiiti meenutatakse Pärnumaa sotside poolt detailitäpsusega. Olgem ausad, pärnakate osalemine mujal üle Eesti toimuvatel

Pärnumaa piirkonna juhatus koosolekul pidamas. Esilpaanil juhatuse esimees Marianne Mikko, aseesimees Ülle Haavasaar, noorsotsid Raido Rentnik ja Koidula Aidla, juhatuse liikmed Maire Lemmiksoo, Kaja Must ja Tatjana Jaanson.

erakonna üritustel on seotud rahaliste kulu-
tustega, mis mitte igaühele meist pole tasku-
kohane. Paraku.

Räägi Pärnumaa sotside eesmärkidest sügisestel kohalikel valimistel?

Tegeleme kohalike probleemide tundmaõppimisega. Head materjali selleks andis juulis Mihkli laadal erakonna poolt välja töötatud ja meie inimeste poolt läbi viidud küsitlus. Neid ankeete võtame igati arvesse, kui läheb KOV programmi koostamiseks. Peale selle olen piirkonna juhina kohtunud KOVI asjus üsna paljude võtmeinimestega piirkonnas. Tuleb tunnistada, et see töö on tõsisem kui meie 24% toetus lubab oletada. Maardan, et sotside nimekirjaga ehk päris oma jõududega me KOVI raames kõikjal välja minna ei jaksa.

Kas lähiajal on tulemas ka mõni suurem piirkonna üritus?

Mardipäev ootab tähistamist. Tegelikult valib sel päeval Pärnu osakond oma delegaadid üldkogule, aga et oleks lustakam, siis ühendame tõsise ürituse vähem tõsisega. Oleme kõik mardid, sest kadrid oleme ju SDE üldkogu päeval. Mis aga kadrisid puudutab, siis mul

Pärnumaa piirkond

Liikmed:

Osakonnad: Audru, Lavassaare, Paikuse-Sindi, Pärnu, Tahkuranna

Esindus riigikogus: Marianne Mikko

Sotsid Pärnumaa omavalitsustes: Pärnu linn - Tatjana Jaanson ja Jaan Krinal; Tahkuranna vald - Alo Sinimäe; Audru vald - Anu Kurm ja Mercedes Merimaa.

Koonga vallavanem Andres Hirvela, **Tootsi vallavanem** Kalev Kaljuste

on suur heameel teatada, et Pärnu linna ja maakonna kadrid on lõpuks otsustanud liituda. See leiab aset juba sel sügisel.

Mille poolest erineb Pärnumaa teistest Eesti maakondadest?

Maakond on ülisuur ja hajali. Vallad on väga erinevad. Pärnu linna sanatooriumisektor tähendab nii võlu kui valu. Meri ei tähenda mitte ainult skautisõitjate mõnusid, vaid nõuab ka rannakalurite probleemide lahendamist.

Millised on suurimad mured Pärnumaal ja kuidas kohalikud sotsid nendega toime plaanivad tulla?

Sama, mis kõikjal üle Eesti: tööpuudus ja sellest tulenev pärnakate lahkumine välismaale,

Meie koosolekud pole monoloogid ega tuimad formaalsed kooskäimised, vaid pigem ideerikkad mõttekojad.

põhiliselt Soome. Palgalõhe, seda eriti sektori-
tes, kus on tööl rohkem naisi. Haridustöötajad kardavad koolide sulgemisi, mis tähendab ju koolmeistritele töökaotust. Palju on vaesust.

Probleemide lahendamiseks tuleb meil, sotsiaaldemokraatidel, seljard vastamisi panna ja teha hea valimistulemus kõigepealt kohalikel valimistel ja seejärel üldvalimistel. Ainult nii saame asuda valitsema. Ma ei näe muud retsepti stagneeruva ja häbemalt laiava võimu vastu, mis on kogu ühiskonna pannud teenima Eesti riigi üksnes ühe viiendiku elanikkonna huve.ksnes ühe viiendiku elanikkonna huve.

Kas sotside toetajaskonnal on Pärnumaal kasvuruumi?

Muidugi on. Veelkord- erilist tähelepanu tuleb pöörata ettevõtjatele. Kui aga küsida, kas ma olen optimist, siis vastan, et vaatan selge pilgu ja kindla tundega tulevikku. Siin ma olen ja teitsiti ei saa. ■

SDE

Foto: Triin Toome

Pärnakas Jaan Krinal näeb riigikorralduses mitmeid kasutamata võimalusi.

Nimi Jaan Krinal
Haridus Tartu Ülikool, majandusteaduskond, rahandus ja krediit
Töö Lääne maksu- ja tollikeskuse juhataja, Pärnu linnavolikogu sotsiaalkomisjoni esimees
Pere Abikaasa, kolm last, neli lapselast
Hobid laulmine, tennis, jalgrattasõit

Jaan Krinal: mul on kõhklusi ja kahtlusi sellepärast, mis Eesti riigist saab

Päev enne intervjuud Barcelonast koorifestivalilt saabunud Jaan Krinal nägi seal lisaks vaatamisväärsustele ka ohtralt bussiradasid, mis ühistranspordi tõesti kiireks muutsid. Palju reisunud mehele polnud see esimene kord näha ja kadestada, kuidas süsteemselt ülesehitatud asjad hästi töötavad.

“Eestis otsivad kõik riigiasutused üksikult parimat lahendust ja tulemused on kõigil erinevad,” analüüsib Jaan, et ehk on asi selles, et puudub üleriigiline ettekuutus riigiametite paiknemise vajadusest.

“Kas Eestis läks riigiasutuste regioonideks jagamine vastava valdkonna ministrist täiesti mööda?” imestab Jaan, et iga asutus tegi omad regioonid ja nüüd koondub kõik aina rohkem Tallinnasse. Ta lisab, et ka tema pikaajaline töödandja on taas kord struktuursete muudatuste tegemas.

“Pidev ärategemine ja kisa iga uue ettevõtmise vastu erinevatel tasanditel – no kaua võib?

Hakkame lihtsalt tegema ja asjad laabuvad,” leiab Jaan.

Ka Pärnu linnas kolivad riigiasutused kesklinnast ära erinevatesse kohtadesse hajali, mis on inimeste jaoks väga ebamugav. “Riik on hakanud liialt nägema eurot ja ei näe enam inimest seal taga,” kurvastab Jaan ja lisab, et kui tahad head ja odavat, siis need on kaks erinevat asja – üks on hea ja teine odav.

Pidev ärategemine ja kisa iga uue ettevõtmise vastu erinevatel tasanditel – no kaua võib?

Maakonna suurimaks mureks peab ta seda, et inimestel pole tööd, pole millagagi tegeleda. “Maakonnast tulevad inimesed Pärnusse tööle, siis minnakse Tallinnasse ja siis juba edasi,” kirjeldab Jaan, et selline väljavool toimub ka tema tutvusringkonnas.

Ta mõistab noori, kellele üksikud maakondadesse jäetud ametikohad huvi ei paku, aga ei mõista valitsust, kes sihilikult tegeleb enamiku Eesti ääremaatamisega.

“Patrioodina võid töötada kohalikus omavalitsuses, aga seal saad ka iga asja eest võtta. Lisaks on paljud töökohtad poliitikast väga sõltuvad ja nende peale ei saa kindel olla kauemaks kui neljaks aastaks,” toob Jaan kitsaskohtad välja.

Sellest ongi mehel tekkinud hirm, mis Eesti riigist saab. “Ratsionaalse majandusinimesena ma saan aru, kui räägitakse, et õpetajaid või ametnikke on palju. Aga mitte keegi ei räägi, mis nendest saab, kellele tööd ei jätku. Kes üle jäävad. Riik peaks sellele rohkem mõtlema,” ei pea Jaan õigeks, et inimesed probleemidega omapead jäetud on.

Peale ühe osa äravaatamist “Kalevi poegade” seriaali Jaan edasi vaadata ei tahtnud, sest kuigi on tore, et eestlased suudavad ka enda üle naerda, on tegepidamiseks ega õpetajaid.

“Samas seisab Audru kool üksinda tee ääres ja legend räägib, et kunagi ei suutnud kolm valda kokku leppida, ku-

viis korda kõrgem. Kust see tuleb?” ei saa Jaan aru.

Julgus oma ideed välja öelda

Sotsidega on Jaan praeguseks seotud olnud ligi kaheksa aastat. Rahanduskraat võib olla igas ametis.

“Alguses arvasin, et riigiametnik ei tohiks erakonnas olla, aga siis avastasin, et oled sa ametlikult liige või mitte, seisukohad on ju ikka olemas,” meenutab Jaan ja lisab, et häid ideid on tegelikult kõigil erakondadel.

Samas selleks, et valimistel oma eelistust näidata või julgelt ideid ja arvamusid välja öelda, ei pea tingimata erakonda kuuluma. See muutub oluliseks siis, kui soovid aktiivsemalt poliitikas osaleda.

Jaan hindab väga oskust koostööd teha ja kompromisside leida, väiksemas kohas on lausa võimatu teiste parteidega mitte asju ajada.

“Eesti Poliitikas üritatakse ühise lahenduse leidmise asemel teineteisele ära teha,” nendib Jaan, et seda kompromisside kunsti valdavad kahjuks väga vähesed.

Samas on tal hea meel, et Pärnu linnavolikogus, kus üheskoos IRLiga fraktsiooniks ollakse, saab asju ajada ja arutada küll.

Ühing aitab neid, keda riik ei aita

Lisaks tööle Maksuametis ja linnavolikogus kuulub Jaan ka Tšernobõli ühendusse, sest käis 1986. aastal ka ise Tšernobõlis. “Ühenduses püüame neid järje peale aidata, kes on elu hammers-rataste vahele jäänud,” kirjeldab Jaan lühidalt organisatsiooni tegevust.

Tšernobõlis käinud mehed pandi mingil hetkel represseeritute seaduse alla, kus kehtivad teised nüansid. Nii ongi riik need mehed kaheks jaotanud – ühed saavad toetust ja teised mitte. Arvestuse aluseks aga võetud see, kelle vanemad elasid 1940. aastal Eestis ja kelle omad mitte.

Jaan mõistab, et 3000 inimese jaoks eraldi seadust ei tehta, aga leiab, et natuke võiks seda laiendada küll, sest praegune olukord pole õiglane. Ning see pole kindlasti soov, mis käiks Jaani poolt mittearmastatud eestlasliku viisimise alla.

Triin Toome
Sotsiaaldemokraadi peatoimetaja

135 euroga Jukust Juhaniks ei saa

Juhan-Mart Salumäe, tudeng

„Millist elu saab elada 135 euroga kuus?“ See oli esimene mõte, kui ma kuulsin Haridus- ja Teadusministeeriumi õppetootuste eelnõu plaanidest. Olles ise aktiivne üliõpilane, mõistsin ma, et seda raha on kaks korda vähem kui summa, millega ma igakuiselt opereerin. Et teada, milliseks kujundab õppetootuste süsteemi eelnõu üliõpilase elu, otsustasin selle omal nahal järele proovida.

Eksperimenti sisu on lihtne. Kuu alguses on mul 135 eurot. Selle raha eest ostan ma endale toidu, bussipiletid ning muretsen muu eluks vajaliku. Esialgu ei arva ma 135 euro sisse elukoha üüri koos kommunaalmaksetega ega trennis käimise kulutusi. Elkkõige seetõttu, et need kaks artiklit jätkas mulle rahakotti umbes 30 eurot, mis tähendaks 1 euro päeva kohta. Eksperiment oleks siis oluliselt vaatamängulisem, kuid kahtlemata ka tervistrikkuv. Seepärast arvestan ma üüri, kommunaalid ning trenni arve maha kuu lõpus. Nõnda ma näen, kui palju lähevad kulutused üle 135 eurost. Seejärel analüüsin ma, millest peaks üliõpila-

Foto: Erakogu

Elades 135 euroga kuus, ei saa Juhan-Mart endale kreemikooki lubada.

ga on selgeks saanud, et 135 euroga ei saa kindlasti hakkama, kui sellest peaks ka elupinna kulutused maha arvama. Kuigi olen elanud terve eksperimenti aja põhimõttega „maksimaalselt minimaalselt“, ei ole selle rahaga võimalik enamata teha kui ennast toita, sõidutada ning mõne muu õppimiseks vajaliku kulutuse teha. Toidulaud on üksluine, kuid vähemalt saab kõhu täis. Kui vahepeal poleks sünnipäeva olnud, siis võiksin maiustustest

kohvikus käigud luksuseks, mida lubada ei saa. Käesolev kuu pole seni olnud eriline meelakkumine. Tõsi, ma ei nälgigi ega külmata, kuid noore inimesena on üsna stressitekitav, kui nädala väljaminekud panevad rohkem mõtlema, kui loengutes kuulnud tarkus. Sotsiaalsest ja majanduslikust kindlustundest pole mingit juttu. Kui toiduga ja transpordiga olen seni üsna hästi hakkama saanud, siis nii-öelda muud kulutused töötavad tulla tõsiseks katsumuseks.

Eksperimenti lõpuni on artikli kirjutamise ajal veel kaks nädalat. Praeguseks on kulunud üle 50 euro. Kui sellele liita trenni ning elupinna kulutused, oleks juba 150 eurot täis. Seega 135 euroga ennast ära ei elata. See aga ei tähenda, et eksperiment läbi oleks, sest praegu on vaja välja selgitada, palju ühe üliõpilase elu realselt maksab.

Võitleme vaesuse vastu

Rein Karemäe, VSD president

Kas just täpselt järgnevate sõnadega, aga mõtetega kindlasti, alustan oma aastaaruannet VSD üldkogul Tartus:

Aastapäevad tagasi, meie eelmisel üldkogul Toilas kogesime, et vanemate sotside aktiivsus on meeldivalt kõrge, soov osaleda üldkogul ülisuur. Edaspidi tuleks üürida palju suurem saal või rakendada piirkondade kvootide süsteemi. Tartus lähevad käiku mõlemad variandid. Talitame nii, nagu meie erakond on ammust aega oma suurgugusid korraldanud – kohale sõidavad kõige aktiivsemad.

Terviklik visioon

Mis iseloomustab aastat, mis jääb Toila ja Tartu üldkogude vahelisse aega, kui kasutada kõige jõulisemaid pintsiljooni poliitikalõuendi? Toestasime veelkord, et on midagi, mis on tugevam kui kõik maailma armeed – see on idee, mille aeg on tulnud. Sotsiaaldemokraatlikul erakonnal on tervik-

lik visioon, kuidas elu Eestis paremaks muuta, anda meie arengule uus algus, millest nii veenvalt on rääkinud erakonna liider Sven Mikser.

Sa ei upu vette kukkudes – sa upud seal paigale jäädes. Ja paljud inimesed usuvad meisse. SDE reiting on jätkuvalt kõrge, me oleme moodunud IRList ja Keskerakonnast.

Õiglus on oluline

Kõvasti on kasvanud meie read erakonnas ja ka vanemate sotsiaaldemokraatide ühenduses.

Meid on nüüd kokku üle 500. See on kümnendik erakonna liikmetest, igati arvestatav poliitiline jõud. See pole vaid populaarsete telgituuride tulemus. Me oleme julgustanud Eesti ühiskonda lootma taastärganud ühtekuuluvustundele ja sellele, et inimese süda on vasakul, et õigusest on tähtsam õiglus. Inimväärsema ühiskonna võti ei ole peidus vaid Eesti Panga seifides, vaid eelkõige Eesti elidi vaimususes.

Me ütleme selgelt, et sotsiaaldemokraadid ei võitle mitte rikuse, vaid vaesuse vastu. Seda joont hoiab jõuliselt meie ühen-

duse peasekretär Heljo Pikhof riigikogus, kus toimub ülioluline debatt laste- ja peretoetuste reformi üle. Iga laps on väärtus ja me soovime universaalseid lapse-toetusi kolmekordistada. Meie, vanemad sotsid, oleme järjekindlalt seisnud selle eest, et eakas Eesti inimene saaks väarikalt vananeda. Lastega peredesse tuleb panustada, aga ka pension peab tõusma. Meie ideaaliks on sotsiaaldemokraatlik Eesti riik, mis toimib oma inimeste kaudu ja oma inimeste heaks.

Ühenduse Vanemad Sotsiaaldemokraadid üldkogul toimub TARTUS 20.-21.oktoobril Täpsem info lk 8

Väljavõtted Juhan-Mardi blogist jukustjuhaniks.blogspot.com, kust saab eksperimenti kohta täpsemalt lugeda

3. september

Jõudnud oma Tartu elamusse, sain ma mõnes mõttes õnne osaliseks. Elamu ühisköögis asub selline riul, nagu „Kõigile“./---/ Tänu sellele riulile saan ma järgneva kuu jooksul kasutada peaaegu kiltost suhkrupakki, 0,5 liitrit toiduõli ja natuke teed.

5. september

Käisin vahepeal riigiteaduste rebastega tutvumas ning korra ka vana sõbraga suve muljeid jagamas. Mõlemal korral sai kohvikust võetud tassi teed, hindadega 1,35 ja 1 euro. Arvan, et nii palju üks tudeng võib ikka endale lubada.

12. september

Möödunud nädalal kulus mul kokku 19,98. Samas tuleb arvestada seda, et möödunud nädalal ei pidanud ma kulutama 7,51 eurot nõ muudeks kulutusteks, nagu nt võti ja õppevahendid. Seega, nagu tuleb välja, on taolised kulutused samuti üliõpilase jaoks oluliseks kuluartiklaks.

17. september

Kardetavasti tuleb mul rahakoti suud paotada ka muuks kui toiduks. Nimelt on minu juuksed väljunud hea maitse piiridest ning oleks aeg juuksurit külastada. Viimane kord, kui ma Tartus juksuri juures käisin, küsiti minu käest 5,50 eurot.

19. september

Üliõpilasel tuleb ette mitmeid kulutusi, mis ühe kuu jooksul välja ei pruugi paista. Olgu siinpool mainitud erinevad kirja- ja hügieenitarbed, riided, elektroonilised seadmed jne.

SDE uurib esimese erakonnana Eestis soolise tasakaalu olukorda

Hille Hanso, soolise võrdõiguslikkuse konsultant

Minu töö on uurida soolist tasakaalu organisatsioonides. Tihti kohtan emotsionaalset reaktsiooni: „Las mehed jäävad mees- teks ja naised naisteks“, „Kas naised hakkavad nüüd habet ajama ja mehed sünnitama?“. Ka peetakse teemat Läänest peale-surutud veidruseks ja selle olulisust kogu ühiskonna ja riigi konkurentsivõimelise arengu seisukohast ei nähta.

Inimeste bioloogiline ehitus aga pole soolisest tasakaalust rääkides tegelikult oluline. Pigem keskendutakse küsimustele, miks ja kui palju meheks ja naiseks olemine mõjutab inimeste valikuid majandus- ja sotsiaalsfääris.

Hea näide on Eesti haridusmaastik. Kuigi enamik vanemaid soovivad, et nende lapsi õpetaksid mõlemast soost õpetajad, peavad oma ametivalikutes õpetaja ametit sobivaks enamasti naised.

Me ei saa rääkida inimese bioloogiast tulenevast sobivusest ametisse, kuna alles 150 aastat tagasi ei kujutatud Eestis naisi õpetajatena ettegi. Naiste ülekaal valitseb hariduses aga muuhulgas seetõttu, et neid

on nüüd harjutud koolis nägema ning seda peetakse normiks. Siiski ei häbene keegi enam arutlemast meesõpetajate vajalikkuse üle ning pakutakse välja ideid, kuidas meeste osakaalu hariduses kasvatada.

Sama küsimuse võib üle kanda ka poliitikasse. Naiste osalus on Eesti poliitikas suhteliselt madal. Naisi, kellel on tahe ja võimed riigi, erakonna või omavalitsuse tegemistesse rohkem panustada, on SDE ridades aga küllalt ning maailmavaateli- selt seisavad just sotsiaaldemokraadid võrdse kohtlemise edendamise eest. Paraku aga, nagu ka hariduses, oleme ikkagi harjunud „poliitikuna“ nägema pigem meest.

Seega - kuidas leida sobivaid viise nais- te kaasamiseks poliitikasse?

Kõigi arvamus on tähtis!

SDE juhatus on tellinud uuringu selgitamaks erakonna liikmete nägemust soolisest võrdõiguslikkusest. Kõigi arvamus on edasise töö ja tegevuskava loomisel oluline, seega palume küsitlusele vastata anonüümses veebi-keskkonnas aadressil

www.surveymonkey.com/s/SDE_est
www.surveymonkey.com/s/SDE_ru

Paberankeedid on olemas SDE kontoris. Küsitlus on avatud oktoobri keskpaigani.

Jüri Morozov, SI XXIV kongressi delegaat

30. augustist 1. septembrini toimus Lõuna-Aafrika Vabariigis Kaplinnas Sotsialistliku Internatsionaali XXIV kongress. Egiidi all „Uue internatsionalismi ja solidaarsuse uue kultuuri nimel“ toimunud kongressi põhitteemadeks olid aktiivsete lahenduste otsimine finantskriisist väljumiseks.

Järgnevates ettekannetes Obama administratsiooni finantskriisi komisjoni esimehelt, Euroopa, Araabia ja Aafrika riikide esindajatelt kesken- duti samuti finantskriisi tekkimise analüüsile ja kriisist väljatulekuks võimalike teede leidmisele.

Toimused juhtkonna valimised

Pärastlõunasel sessioonil toimusid SI töөрühma ettekanded, milles käsitleti volikogu töö korraldamist ja muudatusi liikmestatu- tuse ja liikmeks astumise tingi- mustes ning toimusid ka pea- sekretäri ja asepresidentide valimised. Peasekretäri kohale kandideerisid senine peasekre- täri Luis Ayala, kes on hoidnud seda positsiooni viimased 24 aastat ja Rootsi sotside endine liider Mona Sahlin.

Mõlemad kandidaadid esita- sid oma vaate SI tulevikust. Mo- na Sahlin pakkus välja SI ees seisvad viis põhilist teemavald- konda: organisatsiooni moder- niseerimise vajadus, SI peab võt- ma liidrirolli majanduskriisile la- henduste leidmisel, keskkonna- hoid ja kliimamuutused, võitlus rassismi vastu ja sooline võrdõ- guslikkus, millega globaliseeru- vas maailmas, kus vaesus ja inimõiguste kaitse, majanduse allakäik ja keskkonnaproblee- mid on jätkuvalt kuuma- d teema- d, tuleb tegeleda. Ehkki SDE toetas selgelt Mona Sahlini, va- liti salajase hääletuse tulemu- se- na 46:36 siiski Luis Ayala taga- si SI peasekretäriks.

Lisaks toimusid presiidiumi liikmete valimised, valiti 32 ase- presidenti, kes on ühtlasi ka nõukogu liikmed.

Olulisel kohal finantskriisist väljumine

Kongressi avas kreeklane Geor- gios Papandréou, kes on SI pre- sident alates 2006. aastast. Esi- mese päeva hommikul ses- sioonil tervitas kongressil osale- jaid LAV asepresident ja Aafrika Rahvuskongressi (ANC) asepre- sident Kgalema Motlanthe.

Järgnevad ettekanded kes- kendusid finantskriisi tekkimise põhjustele ja sellest väljumise meetmetele. SI president Pa- pandréou toonitas majandus-

SI kongressi delegaadid saalis.

Lise Christoffersen Norra Tööparteist.

LAV president Jacob Zuma ja prantsuse sotsiaaldemokraat Ségolène Royal.

Värskest valitud presiidiumi liikmed.

SI peasekretär Luis Ayala koos SI president George Papandreuuga.

Kohtade jaotus SI presiidiumis

Euroopa Liidu riigid 9 kohta

Belgia PS, Austria SPÖ, Soome SDP, Rootsi SAP, Ungari MSZP, Rumeenia PSD, Prantsuse PS, Hispaania PSOE, Portugal PS

Mitte EL liikmed 4 kohta

Türgi CHP, Moldova PDM, Armenia ARF-D, Norra DNA

Aafrika 7 kohta

Maroko USFP, Mauritania RFD, Senegal PS, Namiibia SWAPO, Kameron SDF 2 kohta, Angola MPLA, Lõuna-Aafrika ANC

Lõuna-Ameerika 9 kohta

Haiiti PFSDH, Mehhiko PRD, Kolumbia PLC, Kosta Rica PLN, Uruguay PSU, Mehhiko PRI, Venezuela AD, Jamaica PNP, Guatemala UNE, Dominikaani Vabariik PRD, Brasiilia PDT

Aasia 4 kohta

Jaapan SDP, Mongoolia MPP, Iraak PUK, Pakistan PPP

presidenti, kes on ühtlasi ka nõukogu liikmed.

Ees uued väljakutsed

Teisel päeval osales kongressil ja esines ettekandega LAV pre- sident Jacob Zuma, kes on ühtla- si ka Aafrika Rahvuskongressi (ANC) esimees. Järgnevate ette- kannete peateemadeks olid inimõigused ja vabadus: esin- dusdemokraatia tugevdamine ja uute demokraati- te saavutamise maailmas; ühine tee rahuni, tasakaalustatus ja koostöö; va- jadus kaitsta multilateralismi.

Võõrustaja erakond - ANC - korraldas teise päeva õhtul pi- duliku vastuvõtu, kus osales ka LAV president Jacob Zuma. Ku-

na kongressiga samal aja tähis- tas ANC oma 100-ndat sünni- päeva, oli korraldajate meeleolu eriti ülev.

Kolmandal päeval ettekanded jätkusid. Kongressi lõpus võitis kongress vastu deklaratsiooni, kus keskenduti SI ees seisvate- le uutele väljakutsetele ja liidri- positsiooni võtmise vajadusele finantskriisi lahendamisel, de- mokraatia laiendamisele maail- mas ning osalusdemokraatia suurendamisele valitsemisel.

Kokkuvõttes väärts kongres- sil tähelepanu töö, et toimusid esmaskordsed demokraatlikud valimised, mida erinevates sõ- navõttudes korduvalt ka ära märgiti.

Soome kohalikud valimised

Autor osales koos Sven Mikseri nõunik Marge Kanneliga 20. augustil SDP valimisseminaril.

Jörgen Siil

Europarlamenti S&D fraktsiooni välisõunik

Soomes leiavad 28. oktoobril aset kohalikud valimi- sed, kus peaksid edukalt esinema Soome sotsiaal- demokraadid (SDP), kellele ennustatakse praeguste arvamusküsitluste järgi isegi valimiste võitmist. Helsingis on SDP võtnud eesmärgiks tõusta suuru- selt teiseks parteiks.

SDP kampaania

SDP tahab oma nimekirjad esitada kõigis valdades ja lin- nades. Kokku soovitakse esitada u 7500 kandidaati, ja kuna Soomes, nagu Eestiski, pole kohalikel valimistel kandidaatide arv piiratud, soovitakse nimekirja võimal- kult palju inimesi, kuna see toob rohkem hääli. Huvitav on seejuures, et augusti lõpuks oli olemas alles 4500 inimest. Samas tundub, et Soome valimistel toimubki kõik viimasel hetkel, sellepärast sealsed sotsid väga ei muretsenud.

Soome Sotsiaaldemokraatliku Partei esimees Jutta Urpilainen (keskel) valimiskampaania raames jäätisest jagamas.

SDP kampaania algas juba suvel, kui korraldati SDE telgituuri analoogiana nõ jäätisesuvi, kui inimestele pa- kuti jäätist ja samal ajal räägiti nendega olulistest prob- leemidest. Sügisel algab juba päris valimiskampaania, mis pole keskne, vaid iga piirkond tegutseb ise.

Küll on erakonna loosungiks juba eelmistest parla- mendivalimistest „Töö ja õigluse eest“ ning piirkonnad saavad kasutada erakonna poolt juba nendeks (toimusid kuu aega peale Riigikogu omi) tehtud plakateid. Üldiselt ongi nii, et kogu valimiskampaania on väga piirkonna- põhine. Küll aga pakub erakond oma kodulehel interne- tipõhist toodete tellimist, kuhu tuleb vaid sisestada oma pilt ja tekst ning maksta raha ning kampaaniamaterjal tuleb seepeale postiga otse koju. Tähtis element on ka see, et valimiskampaania käigus saab erakond juurde tu- handeid uusi liikmeid.

SDP toetuse tõus

SDP toetuse tõus tuleb tõenäoliselt erakonna esinase Jutta Urpilaise jõulistest esinemistest rahandusministri- na. Nii nagu Ivari Padar SDE esimehe ja rahandusminist- rina suutis majanduskriis erakonna toetust tõsta rah- vale lihtsalt arusaadavate seisukohtadega, on ka Urpilai- nen võitnud toetajaid juurde just Persussuomaalaste (PS) arvelt. Teatavasti oli just nende esimees Timo Soini siia- ni see, kes eurokriis osale selgete ja populistlike seisu- kohtadega tõi erakonnale toetajaid juurde.

Kuigi SDE ei pea tingimata eeskuju võtma SDP ja Soo- me kõigist seisukohtadest eurokriisi osas, on Urpilaise esinemised ometiigi heaks näiteks, kuidas oma erakonna ja samas ka riigi huve jõuliselt kaitsta. Tänu sellele on erakonna toetus tõusnud sama kõrgele kui valitsuse juht- partei Kokomuse (IRL-i sõsarpartei) oma ja PS-i toetus on langenud valimisjärgsele madalaimale tasemele.

SDP kampaaniakoduleheküljega saab tutvuda aadressil www.sdp.fi

Teated

Oktoobri algusest alates on Tallinna piirkonna sotsiaal-demokraatidel tuttuus veebikodu.

Vaata järele www.tallinnasotsid.ee

4-5.oktoober **SDE Riigikogu fraktsiooni visiit Tartusse**

7. oktoober **Koolituspäev** "Miks valimistel osaleda ja milliseid eesmärke seada?"

Asukoht: Hotell Dorpat, Tartu

Ootame koolitusele inimesi, kellel on plaan kandideerida järgmisel sügisel kohalike omavalitsuste volikogude valimistel. Eelkõige neid, kes kandideerimas esimest korda, kuid ka neid, kes soovivad oma teadmisi värskendada. Koolitusel osalemiseks palun registreerida ennast hiljemalt 1. oktoobriks meie sisekommunikatsiooni- ja koolitusjuhi Kerttu Sikka e-mailile kerttu.sikka@gmail.com

23. oktoober **Õhtuülikool Rakveres**. kell 19 Rakvere teatrikohvikus, maksunduse teemaline õhtuülikool

25-26. oktoober **SDE fraktsiooni visiit Raplamaale**,

25. november **Sotsiaaldemokraatliku Erakonna üldkogu**

Kell: 11.00, registreerimine algab kell 10.00

Asukoht: Tartu Vanemuise Kontserdimaja

VSD üldkogu

20. oktoober, kell: 12.00 (registreerimine alates kell 11.00)

Asukoht: Dorpati Konverentsikeskuses, Tartu, Turu 2 – TASKU.

Esialgne päevakava:

1. Üldkogu rakendamine
2. Külaliste tervitused
3. SDE esimehe (aseesimehe) pöördumine üldkogu poole
4. VSD presidendi Rein Karemäe aastaaruanne
5. VSD peasekretäri Heljo Pikhofi poliitiline aruanne
6. VSD revisjonikomisjoni aruanne
7. Aruannete kinnitamine, piirkondade aruanded (igal piirkonnal kuni 3 minutit)
8. VSD presidendi, asepresidentide, peasekretäri, revisjonikomisjoni ja SDE juhatuse liikme kandidaadi esitamine ja valimine

Lõuna

9. Ene Tombergi ettekanne: Hellalt eakatest
10. Heljo Pikhofi ettekanne aktiivsena vananemisest – kiiresti vananev ühiskond kui väljakutse
11. Vaba mikrofoni

Kohvipaus

12. Muusikaline tervitus Tartust
13. Valimistulemuste teatavakstegemine, vastvalitute õnnitlemine
14. VSD sekretäri kinnitamine
15. Üldkogu lõpetamine (oriienteeruvalt kell 19.00)

Sõidukulud kompenseeritakse piletite või kütusetšeki esitamisel, toitlustamine on tasuta. Tallinnast sõidame üldkogule bussiga, mis väljub kell 8.30 Mere puisteelt Vene Kultuurikeskuse eest, peatume maaliinide bussijaamas. Ootame bussile liikmeid Tallinnast, Harjumaalt, Läänemaalt, saartelt, Ida- ja Lääne-Virumaalt, Järvamaalt. Oma soovist osa võtta üldkogust, sealhulgas soovist sõita bussiga Tallinnast Tartusse palume teatada hiljemalt 15. oktoobriks: Tallinn ja Põhja-Eesti - Maie Lind maie.lind@sotsdem.ee, **53908639**, Tartu ja Lõuna-Eesti - Sirje Kaur sirje.kaur@sotsdem.ee, **58417373**.

VSD uue juhatuse, piirkonnajuhtide ja KOV valimistiimide seminar

21. oktoober, kell: 9.00

Asukoht: Dorpati Konverentsikeskus

1. Erakonna väljakutsed ning ootused VSDle, arutelu - SDE peasekretär Indrek Saar
2. Ettekanne teemal "Eakate inimeste rollist ühiskonnas ning nende võimalusest mõjutada ja muuta ühiskondlikke protsesse"
3. Kohvipaus
4. SDE ettevalmistused kohalike omavalitsuste valimisteks - SDE tegevjuht Piret Hartman
5. Erakonna internetikeskkonna võimalustest meie liikmetele - erakonna sisekommunikatsiooni- ja koolitusjuht Kerttu Sikka
6. Seminari lõpetamine - VSD uus president
7. Kerge lõuna

Piirkonnajuhtidel palume teatada oma piirkonna esindajate nimed hiljemalt 15. oktoobriks - Maie Lind maie.lind@sotsdem.ee, **53908639**

Retsept

Kaja pohlamoo

Pohlad keeta (lisada ka veidi vett) tasasel tulel, eemaldada vaht. Lisada õunad, veidi hiljem kõrvits ja pirnid. Kui kõik parajalt pehme, lisa suhkur ja kaneel.

Mina lisan mõnikord ka pohladele jõhvikaid või pihlakaid. Jõhvikatega saan tumedama värvi ja tugevama maitse, pihladega veidi leebem lugu. Kõik variandid sobivad suurepäraselt verivorsti kõrvale.

Sügis on käes: kõik metsaannid purkidesse! Ja nüüd seenemetsa!

Ained

- 2 liitrit pohli
- 1 liiter puhastatud, tükeldatud pirne
- 1 liiter puhastatud, tükeldatud õunu
- 1 liiter puhastatud, tükeldatud suvekõrvitsat

Maitse järgi lisada veidi kaneeli ja veidi enam suhkrut.

Kaja Must
SDE volikogu liige

Tule kohtu sotsidega!

Septembris ja oktoobris toimuva erakonna sügisese kampaania käigus tutvustatakse sotside seisukohti maksunduspoliitikas, kogutakse ideid aasta pärast toimuvateks valimisteks ja kaasatakse uusi liikmeid erakonna tegemistesse. Kampaania käigus jõuavad sotside punane telk ja sõbralikud poliitikud 15 kohta üle Eesti.

Kampaaniat tutvustava kodulehe aadress on: rahendus.sotsdem.ee, sealt leiad ka eesootavate ürituste täpsed toimumisajad.

Kohtumiseni!

